

תקציר מנהלים

בעבודה זו נבחן המאמר "כלכלת הבחירה החינוכית" אשר בדק בעקרו את תהליך קבלת ההחלטות בסוגיה כלכלית כאשר סוגו תהליכי קבלת ההחלטות למוסדות בניהול המדינה לעומת מוסדות ציבוריים אשר לא פועלים בשוק תחרותי, אל מול מוסדות בבעלות פרטית אשר פועלות בשוק תחרותי ומשוכלל. במאמר ישנו דגש על יעילות המערכות המתבטאת גם בשורת הרווח הסופית, הישגי התלמידים והפוטנציאל הגלום בביצוע רפורמה במערכת החינוך, כחלק ממאפיינים ברורים של השווקים בהם המוסדות נמצאים, המסקנה העיקרית ממאמר זה היא שמוסדות פרטיים כפועל יוצא מדרך ניהולם באופן אינדיבידואלי יעילים יותר וגמישים יותר בכל המדובר בשינויים ובדרך התנהלותם, לעומת המוסדות הפרטיים אשר זקוקים למשאבים רבים ולאישורים רגולטורים מסורבלים בכדי לבצע שינויים או לקבל החלטות, עם זאת כאשר אנו בוחנים את המערכת הציבורית מבחינת תנאים סוציאליים המסופקים לסטודנטים היא מתעלה על המערכת הפרטית למרות מיצובה באופן כללי כנחותה יותר, כמו כן במאמר זה התקיים דיון בדבר רפורמה חינוכית אשר נדרשת באופן כללי בכל הנוגע לאספקת אפשרויות השכלה רבות יותר לתלמידים תוך התאמת תוכנית הלימודים באופן כזה שיאפשר לתלמידים חופש בחירה ורצון ללמוד בין היתר בכדי להטיב עם החברה בעתיד כאינטרס לאומי, בבסיס המאמר ישנו פרדוקס עליו דנו בהרחבה, הגורס כי היעדר אפשרויות בחירה מצד אחד אך ריבוי אוכלוסין והצורך בהתאמה מוסדית אינדיבידואלית, מה שכאמור לא קורה בחינוך הציבורי לאותה שעה, מתנגש באופן ישיר עם ערכי הדמוקרטיה הבסיסיים לדוגמת החופש לבחור וחופש הביטוי, בגוף המאמר ישנם מסקנות עליון דנו בהרחבה גם כן בנוגע לממצאים, כלה בדרכים אפשריות בכדי לפתור את סוגיית מיעוט האפשרויות בחינוך, מאמר זה דן באחד הנושאים המרכזיים והחשובים לנו כחברה ושופך אור על התנהלות מערכת החינוך ומצבה בשנות ה-80 בארה"ב, מחקר זה מעלה בעיות רבות וכמו כן נוגע בפצעי החברה כאשר הוא בוחן את אי-השוויון ומסמנו כחלק מהצגת הנושא וחשיבותו, רבות דובר על חשיבות מערכת החינוך במדינה מתוקנת אשר מעודדת למצוינות ולרכישת ידע, במאמר זה אנו עדים לביטוי עמוק בדבר רב-גוניות האוכלוסייה בארצות הברית והשפעתה על החוסר יעילות של מערכת החינוך, הן בדרג הציבורי והן בדרג הפרטי, כאשר תלמידים מעוטי יכולת לא זוכים לתמיכה ולעזרה לה הם זקוקים, תרומת מחקר זה הינה ראשונה במעלה וכאשר אנו בוחנים את נתוני ארצות הברית בחינוך כיום ניתן לראות שיפור ניכר ומשמעותי, כמובן שלא בעזרתו של מחקר זה בלבד אך עם זאת נתין להניח, כי מאמר זה צבר הדים רבים באשר למסקנותיו המדאיגות בנוגע למיעוט אפשרויות הבחירה וחוסר ההתאמה לצרכי האזרחים.

מבוא

אחד הנושאים הבערים ביותר ברפורמת החינוך בשנות ה-80 נקשר לאפשרויות הבחירה ומידת ההתאמה של מערכת החינוך לתלמיד, כבר בשנות ה-80 האמריקנים השכילו בדבר קיומה של רפורמה בחינוך אשר מטרתה לקדם וליצור מערכת חינוך טובה יותר, בעלת גמישות גדולה יותר ויכולת הסתגלות והתמודדות עם מצבים ומקרים רבים יותר, כאשר מטרתה של הרפורמה הייתה להרחיב את אפשרויות הבחירה עבור הסטודנט, מילוי דרישה זו יכול להתבצע במספר דרכים בדמות, מימון ממשלתי מלגות, שוברים וכדומה.

ניתן להבחין כי מימוש הרפורמה מבחין ומחזק את אחד העקרונות הדמוקרטיים החזקים והחשובים ביותר, חופש הביטוי והבחירה אשר תפקידו למקסם את תועלת הצרכנים ולהפוך את מערכת החינוך למכילה להומוגניות יותר ובכך לצמצם את אי-השוויון, ובכך ליצור חברה שוויונית, משכילה ומאוחדת יותר.

כאשר אנו מדברים על אינדיבידואל ועוסקים במחנך אפשרויות מוגדל, אנו צריכים לקחת בחשבון כי ישנה האפשרות שהחלטת או ריבוי האפשרויות במקרה הטוב יבלבל ויגרום לחוסר מיקוד בקבלת החלטות ובשאר המקרים ההחלטה שתתקבל לא תהיה מספיק טובה או אופטימלית עבור הסטודנט, מה שכמובן עניד להשליך על החברה כולה בהמשך.

במקרה זה, נדרש להבין את מורכבות הסוגיה העומדת בפני מערכת החינוך האמריקאית, כמדינה אשר דוגלת בערכי שוויון ודמוקרטיה מלאים לזרחיה וכמו כן מקדישת את המונח "ארץ ההזדמנויות הבלתי מוגבלות", ישנה אוכלוסייה רב-גונית אשר נבדלת במגוון ביניה באופן מובהק הן מבחינת התרבות והן מבחינת יחסה להשכלה ולחינוך. מה שכאמור מתייחס על ביצוע רפורמה כוללת ואפקטיבית במדינה, קבלת החלטות בתנאי אי-וודאות הינו תחום ענף אשר נחקר בספרות המודרנית כיום רבות ונחשב לאחד המרכזיים ביותר, מחקרים כיום מראים כי פרטים אינם מקבלים החלטות באופן רציונאלי אלא מוטה אשר פוגע כמובן בתועלת הכללית שלהם כפרט, סוגיה זו חשובה ומרכזית ועליה יפורט בהמשך המאמר.

מטרת מחקר זו הינה לשפוך אור ולבחון תאוריות הנקשרות לקבלת החלטות בחינוך כאשר תתבצע השוואה בין מערכת אשר מתבססת בהחלטותיה על צורך הציבור (הגישה הסוציאלית-דמוקרטית) אל מול מערכת שמתבססת על כוחות השוק ורצונותיו אשר בכוונתה כפועל יוצא למקסם רווח ולהיות יעילה (הגישה הקפיטליסטית), כיום מערכת החינוך אינה הומוגנית ונבדלת במדינה ובמחוז, מחד ישנם מערכות חינוך באזורים מסוימים המאפשרים לנוכחים ליהנות ממערכת חינוך איכותית הפונה לקהל רחב ומאפשרת ריבוי בחירות ובכך ממקסמת את פוטנציאל הזכאים, מאידך קיימות מדינות ובהן אזורים אשר חופש הבחירה של התלמיד מוגבל ולא מאפשר לו לנצל את יכולותיו וכישוריו באופן מיטבי כאמור, מה שמגדיל כמובן את פערי האי-שוויון ומקטין את רווחת הצרכנים.

סקירת ספרות

במאמרו כאמור בוחן (LEVIN, 1991) הליכי קבלת החלטות בחינוך כאשר הדגש הינו על הסוגיה הכלכלית אשר משפיעה על הליך קבלת החלטות של הפרטים, אחד הגורמים העיקריים לאי-השוויון החינוכי בארה"ב לטענתו של לוינ הינו השוני המהותי אשר קיים באופן מבני באוכלוסייה באופן כללי ובמקרה זה באוכלוסייה בארה"ב אשר מאופיינת במגוון רחב של דתות, פילוסופיות חינוך, השקפות עולם וכדומה, דבר שלא עולה בקנה אחד כמובן עם רפורמה אשר עיקרה הינו להביא לכדי שוויון בחירה והזדמנויות כאשר להורי התלמיד ישנה הזכות המלאה לבחור את המוסד בו הילמד הן לטוב והן לרע לטענת, עובדה שכאמור מקשה באופן דרמטי על היכולת של משרד החינוך האמריקאי לבצע רפורמה כוללת ואפקטיבית. (Coons and Sugarman, 1978).

ישנם מקצועות וערכים אשר אינטגרליים ומשמעותיים בהתפתחות הילד מבחינה חברתית, כך לדוגמה בשיעורי אזרחות התלמיד לומד על עקרונות הדמוקרטיה והחוקה במדינה בה הוא חי בפירוט, מה שכמובן לא מתאפשר כאשר אין פיקוח צמוד והומוגני על תוכנית הלימודים באופן כוללני, דיון זה הינו חשוב ומרכזי אשר ענינו לעצב את עתידה של החברה בהמשך (Levin, 1986; Pallas et al., 1988).

מעל לכל ספק, שיפור מערכת החינוך על כל סיוגיה, הן בבית הספר הפרטיים והן בבתי הספר הציבוריים מתבטאים כאינטרס לאומי אך גם אישי, כאשר בית הספר מספק השראה, רצון ללמוד ומקדש ערכי חינוך חשובים, התפתחות אישית הפכת לנחלת הכלל, כמו כן הקשר שבין רמת השכלה ושכר הינו קשר ישיר אשר נחקר בעבר ונמצא חיובי באופן לא מפתיע כאמור, בנוסף, רמת החינוך נקשרת באופן ישיר גם כן לפעילות הציבורית והפוליטית מצד הפרט לקהילה.

כחלק מצמצום אי-השוויון במדינה, בית המשפט פסק כי אחוז המס המשולם יהיה פרוגרסיבי בהתאם כמובן לסוג האוכלוסייה בסביבת בית הספר ומעמדם הסוציו-אקונומי, כמו כן במטרה להפוך את מערכת החינוך לנחלת הכלל הוקיעו כל פעילות דתית או פולחנית בבתי הספר הציבוריים במדינה, לצד זה בתי ספר אסרו על התלמידים להפרי את הנוף המקובל בהתאם למקום בו נמצא המוסד כאשר הושם דגש על ריצוי הכלל והקהילה.

מערכת החינוך הפרטית אשר עוסקת באופטימיזציה של רווחים ומתנהלת כאמור כמו עסק לכל דבר, פוגעת בביסוס מערכת רווחה הומוגנית ושוויונית, עם זאת ישנה חשיבה אלטרנטיבית אשר גורסת לפי, מילטון & פרידמן (1962 & 1995) כי קיום של ישות כזאת יכול להגדיל את התחרותיות השאיפה וההישגיות בקרב התלמידים, דבר שכמובן תומך בקפיטליזם אשר מעודד תחרות ושאיפה למצוינות אישית.

לפי, Chambers (1985) נמצא כי גובה השכר בבתי הספר הפרטיים היה גבוה יותר מהשכר בבתי הספר הציבוריים, כאשר חקר ובדק מצא כי הפער בשכר העובדים טמון ברובו בניסיונם האישי כלומר, בתי ספר פרטיים העסיקו מורים פחות מנוסים בכדי לחסוך בעלויות.

כאשר ישנו כשל שוק, התערבות ממשלה הינה הכרחית, בכדי להבריא את המשק, אם בדמות סובסידיות ואם בדמות שוברים לצורך העניין, לפי (Encarnation, 1983) כאשר אנו מבצעים תמורות משמעותיות יש לכך השלכות רבות ויש להביא בחשבון שגידול בהוצאות ובמורכבות הרגולטורית תוביל לגידול משמעותי של הוצאות הממשלה.

שיטת ויישום המחקר

שיטת המחקר אשר נעשה בה שימוש במאמר הנ"ל הינה אינטגרטיבית וכוללת שימוש והסקת מסקנות מתוך מאמרים רבים, בשונה מן המבנה המקובל של מאמר מדעי, במאמר זה ישנה חלוקה ברורה לנושאים וראשי פרקים עליהם כאשר סקירת הספרות, שיטת המחקר והסיכום, אינדיבידואליים לכל פרק בפרט.

הבחירה בחינוך

שאלת המחקר אשר נבחרת בנושא זה היא מדוע חופש הבחירה כה חשוב לארה"ב בהווה, נאספו מאמרים בנושא ונבחנו תאוריות בנוגע לחופש הבחירה והביטוי אשר מונחלים במדינה דמוקרטית באופן אוטומטי, בנוסף נבחנו ההשערה כי בעזרת היבני אפשרויות בחירה התחרות בין בתי הספר מה שיוביל לשיפור התנאים ורמת בתי הספר וכפועל יוצא יורגם גם לשיפור בהשיגי התלמידים, מטרתו העיקרית של המחקר כאמור הינה לבחון תאוריות של בחירה בהקשר של חינוך כאשר החוקר משווה את מערכת החינוך הציבורית למערכת החינוך הפרטית מבחינת אפשרויות בחירה ורמת לימוד.

בנוסף בוחן החוקר את התמורות האישיות שהחינוך תורם וכן את התמורות החברתיות אשר עתידות להופיע עם שיפור מערכת החינוך והנחלתה של הרפורמה, הניתוח מבצע ברמה כללית בשלב זה ובוחן ברמה המדינית את הקונפליקט הטמון במילוי האינטרס הלאומי ובעזרת הרפורמה) צג מילוי האינטרס האישי בעזרת התבוננות במחקרי העבר והסקת מסקנות החוקר על הסוגיה הנתונה.

לפי הגישה הראשונה, כאשר מערכת החלטות לפי מצב השוק נשענת בעקרה על שקיפות מלאה בכל הנוגע למוסדות אשר ממומנים על ידי המדינה, ופועלת בגישה ה"שוברים" אשר מקנים לציבור אפשרות להירשם להדרכות שונות בכל בתי הספר אשר מקבלים שוברים אלה בדבר הגישה השנייה, גישה "החינוך הציבורי" אשר גורסת כי יש לספק מגמות וסגנונות לימוד רבים וכן להגדיל את מספר המוסדות בכדי להגדיל את חופש הבחירה כאמור, ונשענת בעיקרה על בחירת הציבור.

בחירת ה"שוק" בחינוך

כאן החוקר מציג ניסוי בדבר גישת השוק וכדוגמא מביא את הרעיון בדבר "גישת השוברים", הניסוי כוון בכדי לבחון את המסקנות החינוכיות באספקת שוברים למטרת חינוך בלבד באזורים גדולים ועירוניים כאשר ישנה התייחסות מיוחדת לתהליך של קבלת החלטות ע"י ההורים, חילוק השוברים התבצע באופן רנדומלי כאשר הייתה התרכזות באזורים המוחלשים מבחינה סוציו-אקונומית, כאשר מספר הנרשמים התעלה על המקומות הפנויים, וכאמור בטווח הקצר לא ניתן לשנות תהליכים רגולטיביים, ניסוי זה אינו יצא לפועל בצורתו המלאה אך ניסוי ביקורת בהיקף קטן יותר אם כי כל האלטרנטיבות נקשרו לבתי הספר הציבוריים במקום לבחון פיתוח של מוסדות שאינם ציבוריים. כאן החוקר מדגיש כי אין דרך אחת להשתמש בשוברי החינוך ומציג דוגמאות שונות לשוברים אשר הוצעו במחקרים קשורים אחרים.

אפשרויות בחינוך הציבורי

מערכת של החלטות ציבוריות יכולה להגיע להמון צורות, לטענתו של החוקר ישנן שתי מאפיינים משותפים לכולם כאשר הראשון גורס כי נמיד יהיו ממומנים ע"י הממשלה, מימון שכזה יכול להגיע בצורה ישירה מההסללה או לחלופין ע"י תרומות הארגונים ללא מטרת רווח, עמותות וכדומה, והשני גורס כי כל החלטה ציבורית אשר צולה בקנה אחד עם הניסיון החינוכי והפרקטיקה המקובלת מבוססת על המטרות החברתיות של החינוך.

מסקנות וממצאים

השימוש באפשרות הציבורית לקבלת החלטות מתעלה בתרונותיו על השימוש בשיטת "השוברים" לדוגמא, כאשר ישנו גיבוי מבחינה אמפירית של מאמרים קודמים שניגשו בנושא זה ובנושאים קשורים מצאו כי ככל שבחירת ההחלטות ע"י הציבור משמעותית יותר ביחס לנוהל הגיאוגרפי ישנה נוכחות פחותה של מוסדות פרטיים.

כל הניסיונות בדבר הנפקת שוברים כשלו ולא הצליחו להניב פרי, המשמעות והרעיון אולי באופן ראשוני נשמע ראוי אך כאשר בוחנים את הדברים מבחינה רגולטיבית ופיננסית מגלים כי נדרשת עבודה רבה בהפצתם, כמו כן כאשר השוברים מופנים כלפיי העניים בלבד ישנה פגיעה משמעותית באידיאולוגיה הקפיטליסטית כאשר ישנה התערבות ברורה כלפיי צד אחד, דבר שבעיקרו סותר את גישת הקפיטליזם.

דרך אחת להפוך את בתי הספר לנגישים יותר היא ליצור סביבה הורית אשר תפקח על יחידות קטנות, דבר שיכול להיות משמעותי ביותר כאשר מדברים על עשרות בתי ספר שונים, כפועל יוצא היענות בית הספר כלפיי המשפחות ומעורבותם תוכל לפתור את הבעיה בייצור מערכת חינוך הומוגנית ואחידה באופן אינדיבידואלי אשר יאפשר לקבוצות שונות באוכלוסייה לקבל חינוך איכותי ויעיל, דבר נוסף שיכול להשפיע על תהליך קבלת ההחלטות בבית הספר הוא הקמת מערך

לפי תחום התמחות וסיווג לאזורים אשר תפקידו יהיה להתאים את בית הספר לסביבה מה הוא נמצא ובכך יגרום לסטודנטים להגיע לבתי הספר מרצון, כאשר בית הספר מותאם לצרכיהם. ממחקרים אמפיריים שנעשו, עולה כי בתי ספר גדולים מעוררים אנטגוניזם אצל תלמידים וכפועל יוצא רמת הלימוד ואפקטיביות החינוך יורדים משמעותית, בהתאם לכך גישה אלטרנטיבית גורסת כי יש להקים בתי ספר קטנים יותר וממוקדי מטרה, אשר יתרונם המרכזי הוא אספקת אפשרויות בחירה שונות לקבוצת היעד בהתאם להחלטת בית הספר, כמו כן כאמור נטייתם של התלמידים בבתי הספר הקטנים אשר ידגישו יחס אישי יותר מאשר בתי הספר הגדולים המקובלים ובכך יגדילו את מוטיבציית התלמידים ללמוד ולהפיק את המרב ממערכת ההשכלה במדינתם.

דרך נוספת לספק אפשרויות בחירה מרובות הינה מתן האפשרות להירשם לקורסים במוסדות מקומיים על-תיכונים מחלק מתוכנית הלימוד הרגילה, יתרון מרכזי בשיטה זו היא קיומה של מוסדות להשכלה גבוהה אשר מכבדים את הקורסים המועברים במוסדות המקומיים ובכך יקלו על התלמידים וינגשו את ההשכלה באופן יותר יעיל, וכתוצאה מכך בין היתר מעבר לאינטרס האישי המסופק, גישה זו ודרך השיטה דומה יתרמו לצמצום אי-השוויון במדינה, אחד הגורמים המשמעותיים והמרכזיים לעלייה ברווחת האזרחים באופן כללי.

"מיני שוברים" אשר יממנו תכנים חינוכיים מסוימים, בשונה מגישת השוברים אשר כשלה מבחינה רגולטיבית וכלכלית כאמור, גישה זו גורסת כי סטודנטים יוכלו להשתמש בהם בקורסים/שירותי-חינוך בתחום מוגדר בלבד, אשר יעסיק בעיקר בתחומי הליבה של תוכנית הלימודים, מעבר לכך תינתן האפשרות לסטודנטים בעלי משפחות לבחור קורסים גם מחוץ לתוכנית הלימוד המקובלת, תנאי הכרחי בכדי שתוכנית זו תצא לפועל היא אפקטיביות התוכניות ואטרקטיביות המידע אשר מועבר.

שימוש בקבלי משנה, מיקור חוץ יכול להיות אפקטיבי בכדי לטפל באופן מיטבי בשיפורה של המערכת החינוכית בארה"ב, גרסה של חלופה זו תקנה לקבלנים אפשרות להתחרות עם בתי הספר הציבוריים, העסקת קבלני המשנה תיעשה בהתאם לאזורים בהם מערכת החינוך אינה מתפקדת כראוי, גישה זו מסתמנת כגישה האפקטיבית ביותר באשר לטיפול באוכלוסיית הסטודנטים אשר לא צלחה דרכה עם בתי הספר הקיימים, בשימת דגש על אוכלוסיות מוחרשות בעלי רקע סוציו-אקונומי נמוך.

מסקנתו של החוקר כי גישת השוק סבירה שתפיק ריבוי החלטות גדול יותר במערכת החינוך האמריקאית ובכך תספר אפשרויות חינוך מגוונות נוספות אשר יתאימו למגוון רחב יותר של תלמידים ויפחיתו בצורה משמעותית את אי-השוויון ובכך נוכל לקדם את הרעיון הדמוקרטי העומד בבסיס המחקר באשר לריבוי אפשרויות וחופש הביטוי.

כאשר אנו מנתחים את גישת השוק במונחים מיקרו כלכליים אנו מוצאים כי הסברה הרווחת היא שבעזרת גישת השוק אנו ניצור סביבה תחרותית גדולה יותר ומשמעותית, שתגדיל את יעילות המוסדות כיאה לשוק תחרותי, כידוע פתיחת השוק לתחרות מיטיבה תמיד עם הצרכנים בניגוד

למונופול שכאן ניתן להשוות את הדבר לחינוך הציבורי אשר פוגע ברווחת הצרכנים ובאפקטיביות וגמישות מערכת החינוך בפרט.

שתי ראיות מוצקות אשר הוצגו גם במחקרי עבר באשר ליעילותם העליונה של בתי הספר הפרטיים אל מול בתי הספר הציבוריים כאשר הראשונה, העלות לתלמיד נמוכה יותר בבתי הספר הפרטיים מאשר בבתי הספר הציבוריים, מה שמעיד על בזבוז מצד המערכת היבואנית הגדולה ומסורבלת ומצד שני יעילות של המערכת הפרטית, היקרה והקטנה יותר אשר המורכבות שבניהולה פשוט הרבה יותר, הראייה השנייה אשר נקשרה באופן ישיר להבדל בין השניים היא הישגים האקדמיים הגבוהים יחסית שנרשמו אצל תלמידים במערכת החינוך הפרטית אל מול הישגיהם של תלמידים במערכת החינוך הציבורית שהיו כאמור נמוכים יותר, גם כאן הסיבה נעוצה ביעילות הנחותה של המערכת החינוכית הציבורית אל מול הפרטית.

סטיית התקן בנוגע לעליונות השיגים של תלמידים בבתי הספר הפרטיים נעה בין 0.12-0.29, כאמור סטיית התקן בהגדרה הינה המרחק מן הממוצע, בממוצע.

הסבר נוסף בנוגע להבדל בהישגים האקדמאיים מתייחס לתאוריית הברירה הטבעית, מכאן שמשפחות מבוססות יותר כנראה גם מתמקדות יותר בחינוך ילדיהם ובהשכלתם וכתוצאה מכך בוחרים במערכת החינוך הפרטית, להבדיל מהאוכלוסיות החלשות אשר מאיישות באופן יותר תדיר את מערכת החינוך הציבורית הן מחוסרות אמצעים מצד הוריהם והן מחוסרות מודעות להשכלה יחסית לבני המעמד הגבוה כמובן.

כאשר אנו בוחנים את יעילות גישת השוק אל מול גישת החינוך הציבורי באופן מאקרו-כלכלי ניתן לומר כי סביבת החינוך הציבורי הינה סביבה הרבה יותר מסורבלת ולא יעילה אשר תלויה בהרבה גורמים ובכדי לשתף מידע ולהוציא לפועל תוכנית כלשהי דרושים משאבים רבים וזמן רב, לעומת המערכת הפרטית, אשר מתנהלת באופן אינדיבידואלי ותחרותי כפופה לחלק מהחוקים אשר המערכת הציבורית כפופה אליהם, ובאופן הונכחי מנהלת את המידע באופן פנים-ארגוני יעיל ולא מסורבל, עקרון חשוב שיש להביא בחשבון הוא השאיפה למקסימום רווח מצד המוסדות הפרטיים אל מול המוסדות המסובסדים-ציבוריים אשר ממומנים ע"י הממשלה ואין בכוונתם למקסם רווחים אלא לתת שירותים.

סיכום

מאמר זה בחן באופן מקיף את הסוגיה הכלכלית בכל הנוגע לקבלת החלטות בחינוך, כאשר הוא שילב ניתוח מיקרו ומאקרו כלכלי של כל אחד מסוגי מערכות חינוך, הפרטי והציבורי, כאשר בניתוח המיקרו כלכלי התרכז החוקר בפירמה עצמה ובסביבה התחרותית בה היא פועלת תוך שימת דגש על יעילותה מבחינה כספית, הישגית ופורמלית, בניתוח המאקרו כלכלי נבחנו כשוק מצרפי כל מוסדות הלימוד הציבוריים אשר קשורים בחבל טבורם אחד לשני כאמור, כולם בהנהלת ותקצוב המדינה לצד בחינת הסביבה העסקית בה פועלים המוסדות הפרטיים כשוק מצרפי שנמצא בשיווי משקל מסוים אך עדיין פועל באופן עצמאי כאינדיבידואל, מה שמשפיע כאמור על יעילותן של מערכות אלא כך, שיעילות המוסדות ציבוריים נחותה משמעותית הן

מבחינת עלויות והן מבחינת התנהלות שוטפת, כמו כן מחקר זה בחן באופן מעמיק את היתרונות והחסרונות של קיום כל אחת מהמערכות הנ"ל וכן את השפעתן על מצבו של אי-השוויון בתנאים הנוכחיים לשעתו ובנוסף שפך אור ושם דגש במאמרו על מיעוט האפשרויות העומדות בפני תלמידים במדינה, מאמר זה הציג ממצאים רלוונטיים על סמך עבודת החקר אשר יכולים להטיב עם התלמידים, לשפר את יעילותה הכללית של מערכת החינוך ולפתור את בעיית ההתאמה וחופש הבחירה תוך שימת דגש לסוג האוכלוסייה ומצבה הסוציו-אקונומי, בכדי לטפל במהות הבעיה לא בסמפטים, ובכך לשפר משמעותית את נקודות התורפה המוצגות לעיל, לפעול למען חברה טובה יותר הן בהווה ובהמשך כאשר יטופלו הבעיות ותבוצע רפורמה במערכת החינוך באופן כללי גם בעתיד.

מחברת סיוע לסטודנטים
דוגמא

Ez-Grade-נט